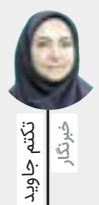

حاشیه‌های غیرقابل دفاع جلسات دفاع

نگاهی به تجملات و هزینه‌های تحمیلی به دانشجویان در یک جلسه رسمی دانشگاهی

گزارش
روز

زهره زاده
گزارشگر

«کاپ کیک، نون، پنیر و خیار مثلثی، دونات، آب‌میوه دست‌ساز، مینی ساندویچ الویه، جعبه مقوایی سفیددسته‌دار پنجره‌دار»، «آب‌میوه قوطی، میوه‌خردشده، کیک مرغ، جعبه‌دسته‌دار»، «شریت زعفران و تخم‌شربتی، همبرگر قرمز، شکلات وانیلی، آب‌معدنی و چای»؛ این بخشی از آن چیزی است که تدارک می‌بینند؛ البته تصور نکنید برای جشن تولد یا مجلس نامزدی. این‌ها فهرست سفارش پذیرایی است برای یک جلسه دانشگاهی که معروف است به جلسه دفاع؛ همان جلسه‌ای که زمان فارغ‌التحصیلی مابه‌یک‌بطری آب‌معدنی و در نهایت یک جعبه شیرینی خلاصه می‌شود اما این روزها جزئیات خیره‌کننده‌ای دارد. دانشجویهای مقطع کارشناسی ارشد یاد‌کنتری برای جلسه دفاع پایان‌نامه خود، شکل و شمایل خاصی در نظر می‌گیرند و خوراکی‌های ویژه. اگر تصاویر جلسه دفاع را در اینترنت جست‌وجو کنید، شگفت‌زده می‌شوید؛ سرشار از تجملات و گاهی فوق‌لاکچری. البته پذیرایی برای رفع خستگی از کسانی که ساعتی رابه‌گوش دادن به صدای شما گذرانده‌اند، ایرادی ندارد اما نگرانی اینجاست که نکند استادان راهنما و داور، سرمنده آن همه جذابیت و زیبایی شوند و نمره بالا را به‌پذیرایی بدهند، نه به محتوای پایان‌نامه!

سفارش غذای گرم و هدیه استاد

در حالی‌که سال‌ها از محیط دانشگاه و جلسات دفاع دور شده‌ایم و هیچ‌کس هم اطرافمان نیست که از آن دنیا برایمان خبر بیاورد، ناگهان یک نفر از جلسه دفاعش تعریف می‌کند: «هنوز حساب و کتاب نکرده‌ام اما جلسه دفاع من چیزی حدود ۷ میلیون تومان برایم خرج برداشت؛ میز پذیرایی حدود ۲ میلیون تومان و بقیه هم بابت خرید هدایا برای استادان.» دانشجوی یکی از دانشگاه‌های مشهد است و کاری را انجام داده است که از دانشجویان ترم‌های بالاتر شنیده بود: «خیلی‌ها برای جلسه دفاع تدارک می‌بینند. کسی نمی‌پرسد چرا؟ انجام می‌دهند؛ چون می‌ترسند استادان نمره ندهند. من برای استاد راهنما یک کیف چرم از یک برند معروف خریدم و برای داوران، یک خودنویس. بعضی دانشجویان خیلی تدارک می‌بینند. مهمان زیاد دعوت می‌کنند و اتاق جلسات را تزئین می‌کنند، حال کاری که من انجام دادم، معمول بود.»

یکی دو ماجرای دیگر هم از دوستانش تعریف می‌کند که به تشریفات، سفارش غذای گرم داده بودند و آن‌ها هم برای استادان، هدیه خریده بودند. یکی از دانشجویان یک دانشگاه غیرانتفاعی، مدعی شده بود که چون پذیرایی جلسه دفاعش کم بود و به یک چای و شیرینی ختم می‌شد، داور نمره کمی به او داده بود. این‌ها ادعای دانشجویست اما در واقع نمی‌توان آن را اثبات یا رد کرد. کدام استاد قبول می‌کند که پذیرایی جلسه دفاع، برایش مهم است؟

زهره دقیقاً یک سال پیش، از یکی از دانشگاه‌های مشهد، فارغ‌التحصیل شد. از پذیرایی جلسه دفاع که می‌پرسم، یاد یک خاطره تلخ می‌افتد: «مادرم کلی زحمت کشید؛ انواع خوراکی‌های صبحانه را آماده کرده بود؛ از همه چیز؛ چای، نسکافه و شیرینی. میز را هم تزئین کرد. جلسه دفاع که تمام شد، استادان گفتند ما از همه خوراکی‌ها نخوردیم، و بعد ما مجبور شدیم همه رابه‌اتاق هایشان ببریم. علاوه بر این‌ها برای هر استاد یک جعبه باقالو هم خریده بودم که با خودشان ببرند. آن موقع هر جعبه را ۱۰۰ هزار تومان خریدم. آخرش هم موقع جمع کردن وسایل، در یکی از فلاسک‌ها باز بود و آب جوش روی پای مادرم ریخت و سوخت. تادو ماه درگیر درمانش بودیم. جلسه دفاع من به یکی از خاطرات بدم تبدیل شد.»

او جلسات دفاع دوستانش را دیده یا شنیده بود و بااطمینان می‌گفت در دانشگاه آزاد، رسم همین‌گونه است. مقدم، استادیکی از دانشگاه هادر شهرستان‌های اطراف مشهد است. وقتی درباره پذیرایی‌های جلسه دفاع می‌گویم، تأسف می‌خورد: «بله؛ من هم شنیده‌ام که هست، اما فکر می‌کنم در برخی دانشگاه‌ها ورشته‌ها که دانشجو تمکن مالی دارد، بیشتر است. اینکه چرا استادشان خود را تا این حد پایین می‌آورد، نمی‌دانم.»

یکی دیگر از استادان دانشگاه هم می‌گوید: من در جلسات دفاعم چنین چیزی ندیدم اما یکی از فامیل‌هایم مجبور شد به داور پول بدهد تا فقط در جلسه دفاع حضور داشته باشد. کاش هر دانشگاهی که می‌داند جلسات دفاعش دارد به این سمت وسو کشیده می‌شود، آن را مدیریت کند؛ وگرنه دانشجوی همواره نگران است که نمره و زحماتش رابه‌خاطر یک پذیرایی، قربانی کند.

از ۴۰ تا ۶۰۰ هزار تومان

سری‌زدیم به اینترنت تا ببینیم آیا از روی صفحات فروشگاه‌های، می‌توانیم ببینیم این بازار چقدر گرم است و با این جملات روبه‌رو شدیم: «جلسه دفاع از پایان‌نامه داری؟ نگران ایی که چطوری باید از استادان و مهمونات پذیرایی کنی؟ بودجه‌ای که در نظر گرفتی، محدوده؟ دنبال یک پذیرایی شیک و باکیفیت هستی؟ راه رو درست اومدی.» سایت‌ها کم نیستند. اصلاً همان مجموعه‌هایی که غذای خانگی آماده می‌کردند، حالا یک بخش دیگر هم ایجاد کرده‌اند به نام یک پذیرایی جلسه دفاع. جزئیات بسیاری هم دارد؛ انواع نوشیدنی، کیک، غذاهای گرم که مناسب جلسات دفاع نزدیک‌ظهر است و خوراکی‌هایی برای ابتدای صبح. یک گزینه دیگر هم هست: تزئینات، پای رقابت که در میان باشد، عرضه‌کننده‌ها گزینه‌ها را بیشتر می‌کنند و از نگاه ما، پذیرایی را تجملاتی‌تر، سفارش‌دهنده می‌تواند حتی روبان، لوگوی دانشگاه و اسم خودش را هم روی کیک‌ها ثبت کند تا به قول آن‌ها، جذابیت پذیرایی بیشتر شود. به عنوان نمونه در سفارش‌های یک سایت، این جملات نوشته شده است: «۹۰ درصد سفارش‌های یک‌های دفاع، شامل یک نوع فینگرفود، یک مینی ساندویچ، آب‌میوه، چای یا نسکافه، یک یک یا شیرینی است ولی در مواردی به درخواست مشتری، آجیل چهارمغز، کوکشل میوه، انواع دسر یا سالاد هم به یک اضافه می‌شود. قیمت یک‌های دفاع از ۱۸۰ هزار تومان تا ۶۰۰ هزار تومان متغیر است.»

شماره یکی از مجموعه‌ها را می‌گیرم و برای اپراتور پشت خط توضیح می‌دهم که خبرنگار هستم و می‌خواهم بدانم اوضاع فروش بسته‌های می‌کنیم.»

با کمی پرس‌وجو متوجه می‌شویم این یک ماجرای چندساله است. مدت‌ها پیش سنت پذیرایی لا‌کچری در جلسات دفاع، رسم شده است و طوری آوازه آن بین مسئولان دانشگاه آزاد پیچیده است که سال ۱۳۹۷ سازمان مرکزی بخشنامه‌ای رابه‌رؤسای واحدهای مراکز استان و رؤسای واحدها و مراکز آموزشی دانشگاه آزاد اسلامی ابلاغ کرد و در آن از «ممنوعیت پذیرایی اجباری و تهیه‌هدیه در جلسات دفاع از پایان‌نامه/

نماینده‌ی یک فروشگاه دیگر در مشهد را هم پیدا می‌کنم. با اینکه همه سخنان را شنیده‌ام، بازهم دنبال قیمت و نام دانشگاه هستم. اپراتور پشت خط برایم توضیح می‌دهد که ممکن است قیمت‌ها تغییر کند؛ برای همین قیمت واقعی، دو تاسه روز قبل از مراسم اعلام می‌شود و همان زمان، برای ثبت سفارش مناسب است. از دانشگاه هم به‌بردن نام دانشگاه آزاد، حکمت رضوی و علمی و کاربردی‌ها اکتفا می‌کند. او از نمونه یک بسته جلسه دفاع، یاد و اضافه می‌کند: باید بگویم تمایل دارید از میهمانان با غذا پذیرایی کنید یا میان‌وعده، مثلاً سه روز پیش، یک سفارش از یک دانشجوی دانشکده فنی داشتیم برای وعده صبحانه که‌کره، مربا، پنیر، عسل، نان، قند، چای و لیوان بود و هزینه ۸۰ هزار تومان تمام شده بود. بسته میان‌وعده هم می‌تواند شامل آب‌میوه، تارت میوه، میوه خشک و آجیل باشد که حدود ۸۰ تا ۹۰ هزار تومان متغیر است. بسته‌های لا‌کچری از ۲۰۰ هزار تومان شروع می‌شود تا ۵۰۰ هزار تومان.

شیه آماده‌سازی و تحویل هم طوری است که به قول او، دانشجو فقط نگران آماده‌کردن متن پایان‌اش باشد. بسته‌ها شب تهیه می‌شود و ابتدای صبح به دانشکده‌ها مقرر ارسال می‌شود.

بخشنامه بود، حالا کجاست؟

گروه رشته‌های مختلف، مسئول نظارت بر حسن اجرای بخشنامه هستند.»

او البته برای گرفتن پاسخ‌های دقیق‌تر، ما رابه‌معاون پژوهشی دانشگاه ارجاع داد و با وی هم درباره پذیرایی نامتعارف در جلسات دفاع پایان‌نامه‌های دانشجویی، سخن گفتیم اما چند ساعت بعد، پیغام رسید که آقای دکتر تمایلی به چاپ سخنانشان در روزنامه ندارند.

ما آنچه دیده و شنیده بودیم، نقل کردیم و قضاوت را می‌گذاریم برعهده خوانندگان. اگر از دانشجویی شنیدید که برای جلسه دفاع حاضر می‌شود، از چندوچون آن بپرسید و یادی از اجرای بخشنامه کنید که انگار رفع تکلیف بود و گذشت؛ مثل همه بخشنامه‌های دیگر در این کشور!

رساله» سخن گفته بود. بخشنامه ابلاغ شد اما اگر از ما می‌شنوید، هرگز اجرا نشده است که اگر حتی نیمی از آن دستور جدی بود، حالا به این حد پیش نمی‌رفت؛ به این دلیل که دانشگاه آزاد اسلامی چنین بخشنامه‌ای صادر کرده است، تلاش کردیم از مسئولان دانشگاه آزاد، واحد مشهد بپرسیم سرنوشت آن بخشنامه چه شده است و آیا هنوز اجرامی شود یا خیر.

دکتر علی‌اصغر یساقی، معاون آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه، تأکید کرد که همچنان آن بخشنامه پابرجاست و در حال اجرا: «به همه دانشکده‌ها ابلاغ کرده‌ایم که پذیرایی باید در حد عرف باشد و هدیه گرفتن برای استادان، ممنوع است. هم‌اکنون نیز پذیرایی‌های معمول برقرار است. در عین حال رؤسای دانشکده‌ها و مدیران